

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

2. Responsiones ad loca Summorum Pontificum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](#)

Christo iurisdictio, & administratio politica rerum sacrarum, qua in eo solo tanquam in supremo Capite refedit, quandiu terras incoluit. Translata nimis à Synagoga ad Ecclesiam, à Leui ad Iudam, ab Aaron ad Christum Cathedra Moysis quicquid religiosum est, ad Deum attinet, perinde ac ouile ad pectorum sumum iure Pontificatus ad Christum pertinebat.

4. Hanc ascensuram ad Patrem non concessit Redemptor alii Apostolis (quando enim?) sed unu Petro, sicut ante toti symbolis se factorum promiserat, consequenter uno isto iure quodam ordinem Politici cum omnibus aliis Apostolis Petrum praeponuit, omnes alios Apostolos Petro subiecit.

5. Itaque ex his dicendum Paulum, & alios omnes Apostolos in potestate Ordinis, & ratione Apostolatus fuisse aequales; singuli enim potestatem Evangelium vbique terrarum praedicandi, ligandi, & soluendi, & omnium, qua pro mundi conversione moraliter erant necessaria, à Christo, non à Petro, acceperunt. Is ratione tamen Officij Pectoralis inaequales fuerunt; tum quia Petrus à Christo Pastor vniuersalis est institutus, ut expressè habet Chrysostomus, explicando verba hæc, *Pase eus meus, id est, esto præpositus loco mei, & primus in medio sciarum.* Quæsit, ut vniuersalis potestas in Petro, tanquam in vero, & legitimo Pastore ordinari refederit, in ceteris vero Apostolis tantum extraordinari, & per accidens, atque propter necessitatem: quia feliciter in dilatissimam gentium erant abiuti, & longis locorum interuallis a Petro separandi, ut pro Ecclesiis, quas ipso fundabunt, necessitatis, vix ac ne vix quidem cum possent conuenire.

6. Ex quibus sequitur, quod duas res sunt in quibus Petrus Apostolus antecelluit reliquis Apostolis, non quidem propterea, ut Apostolus, sed ut singulare fundamentum, & caput Ecclesiae, & Pastor omnium Christi, & Celi ianitor constitutus. Vna est, quod illam Apostolatus auctoritatem in vniuerso orbe, accepit ipse à Domino tanquam ordinariam, & duraturam, sive adeò successoribus relinquentam: eo quod vniuersa Ecclesia, qua vñquam futura esset, fundamentum est constitutus, nec talis fundamentum locum ipse perpetuū, nisi per suos etiam successores tenere posuit. Reliqui vero Apostoli eam auctoritatem non ex modo acceperunt; sed eorum quasi extraordinarium priuilegium fuit, quod & in orbem vniuersum, & à Christo proxime illam auctoritatem Apostolatus acciperent. Itaque illis è vita deceperimus, dignitas etiam eiusmodi Apostolatus esse debet.

7. Altera res, in qua Petrus reliquis Apostolis antecelluit, est, quod ipse quidem potestatem accepit etiam quandam in ipsis Apostolis: tanquam omnium vñdelicet (nemine excepto) qui ad Ecclesias edificium, & ad Christi gregem pertinent, fundamentum, & pastor singulariter constitutus. Itaque regere ipsos atque, in fide confirmare cum auctoritate posuit, sive præscribere, & modum, & locum ad fungendum ministerium Apostolico, quatenus ad Ecclesias homini id expediret. Et hac omnia firmat Tertullianus de prescripto, cap. 20, & docet Caietan, in opus. tom. i. cap. 1. de auctor. Papæ Conciliij, cap. 3. cum tota Theologorum Schola.

8. His suppositis, quia Anonymus suam Scripturam distinguit in tres classes auctoritatum, nempe Summorum Pontificum, veterum Sanctorum Patrum, & Eminentissimorum Cardinalium, codem ego procedam ordine, & ipfissima Anonymi verba adducam; & postquam verba Sanctorum Patrum ab ipso adducta secundum vetrum sensum exposuerim,

Tom. III.

adducam ex iisdem Patribus verba, qua in aliis locis loquendo aperte de *Primatu Ecclesiae*, illum trahunt Petro, ut ex his clare appareat, qua fuerit mens dictorum SS. Patrum, & loca eorum obscurata declarantur per clara.

Reffensiones ad loca Summorum Pontificum.

§. 1. **A**d primum locum S. Leonis Pontificis serm. ad Nat. Apst. respondeo, quod nihil facit ad rem, quia licet ipse faciat partes Petrum & Paulum, hoc intelligendum est, in electione ad Apostolatum laboribus, & morte, quod concedimus: ergo in regimine nego consequentiam. Nec obstant illa verba, quod *Christus Paulum, & Petrum inter omnia Ecclesiae membra prouocerit in tantum Agicem, ut duo lumina constituatur in corpore, cui caput est Christus;* nam respondeo hanc auctoritatem impium M. Antonium Spalatrensem adduxisse, ut efficeret Paulum Petro aequalem, sed ad illam sic responderet Doctor Sorbonicus, & Episcopus Massilensis Coëffeteau *tom. 1. lib. 1. cap. 11. num. 24.* vbi sic ait: *Res similis in omni est Leonem, qui sexcentis locis Petrum omnibus Apostolis, & cunctis Ecclesiae Pectoribus Praepositum scribit, testem huius aequalitatis quam inter Petrum & Paulum somniat Spalatrensis profetri.* Et supra clarissimo eiusdem Patris testimonio ostendimus, Petrum totius Ecclesiae spectabile Caput illi habatum: hinc verò propterea Petrum, & Paulum, tanquam geminum lumen oculorum in Ecclesiae corpore posuit, quo illos cum Christo conferat aeterno Ecclesiae capite, à quo lucem sint mutuati, qua Ecclesiam collustrarunt. Sed hic rursus aducere debuit aduersarius, ut duo lumina Ecclesiae censeantur Petrus & Paulus, propterea aequalitatem inter eos admittendam non esse. Sol & Luna duo sunt clarissima sydera, & lumina cœli, nec tam Luna Solis splendorum exæquat. Ita Coëffereau. Vide aliam refensionem apud Beccanum de *Regim. Eccles. lib. 2. cap. 7. obiect. 7. num. 68.*

2. Velerum dici potest, *Vocari duo lumina Ecclesiae Petrum & Paulum, quia Romanam Ecclesiam ambo fundarunt per prædicationem, manente tamen illibato Primate D. Petri.* Et quod hæc sit mens D. Leonis pater & eius Epist. 84. vbi sic ait: *Quoniam & inter Beatisimos Apostolos in similitudine honoris fuit quædam dierictio potestatis, & cum omnium pars est electio, vni tamen datum est, ut ceteris præemineret.* Cum ergo ex mente D. Leonis virus fuerit (id est solus Petrus) qui Primum inter omnes Apostolos obtinuit, male modo ex verbis D. Leonis non bene intellectus ab Anonymo assertur, D. Paulum habuisse etiam Ecclesiae Primum, nam D. Leo vni Petro attribuit. Sed sentiant Aduersarij D. Leonem clare etiam loquenter alibi *Serm. 3. Anniv. De toto mundo virus Petrus eligitur (ergo non Paulus) qui, & vniuersarum Gentium vocationi, & omnibus Apostolis (ergo etiam, & Paulo) cunctisque Ecclesiae præponitur.*

3. Et tandem non deseram hic apponere alia verba eiusdem S. Pontificis Epist. 87. ad Vienensem. Ita Dominus noster Iesus Christus, humani generis Saluator instituit, ut veritas, qua ante legis, & Prophetarum præconio continebatur per Apostolicam tubam in salutem vniuersitatis exiret: sicut scriptum est, *in omnem terram existit sonus eorum, & in fines orbis terra verba eorum.* Sed huius munoris Sacramentum ita Dominus ad omnium Apostolorum officium pertinere voluit, ut in Beatissimo Petro Apostolorum omnium summo principaliter collocaretur: ut ab ipso quasi quodam capite dona sua, velut in corpus omne diffunderet. Videat modo Anonymus

O 3 quo,

quo pacto possit adducere S. Leonem pro sua sententia.

4. Ad secundum locum D. Gregorij lib. 4. in 5. Reg. ist quo D. Paulus dicitur effidius Caput nationum, & obtinuisse totum Ecclesiam Principatum. Respondo hæc Encomia non solum dari posse D. Paulum, sed etiam aliis Apostolis: nam ut optimè obseruat Duvallius Doctor Sorbonicus trist. de Rov. Pontif. part. 1. quæst. 3. Apostoli ratione gubernationis, fuerunt nationum Capita; sed tamen non eodem modo, que Petrus; illi enim in gubernatione Ecclesiæ summanus & amplissimam potestatem, vt Legati, & Apostoli fortis sunt: At vero Petrus, tanquam Paflor ordinarius eam habuit. Et ideo Paulus, & Apostoli particularia Ecclesiæ vocatione capitula ab ipsomet D. Gregorij lib. 4. Epist. 38. Petrus vero, tamen viuieralis Ecclesiæ. Deinde altero non solum Paulum, sed etiam alias Apostolos obtinuisse Ecclesiæ Principatum: nam, ut obseruat Bouterius Controvers. tom. 2. lib. 1. Demonstr. 6. Symboli, art. 5. fol. 193. Apostoli tametsi Petrum sibi, ac tamen Ecclesia Prælatum à Christo agnoscerent, tamen cum extraordinaria pro Christo legatione fungentur, viuieras orbis Ecclesiæ sibi subiectas habebant, & ideo omnes Apostolicum ius exercere poterant. Itaque D. Gregorius quando afferit Petrum, & Paulum obtinuisse Ecclesiæ Principatum. Respondeo distinguendo, quod Paulus, & alii Apostoli obtinuerunt Principatum Ecclesiæ, ratione potestatis extraordinariæ, quam habebant in totona Ecclesiæ; Petrus vero, ratione potestatis ordinariæ, & tanquam Caput. Vide etiam Cardinalem Baronium tom. 1. annum. 34. exponentem hunc locum ab Anonymo ad ductum.

5. Nec obstat, alia auctoritas D. Gregorij asserta in oratione de Diuo Paulo & Petro, Deus qui ligandi, solvendique licentiam tuis Apostolis commisisti. Nam respondeo, hæc verba etiam aliis Apostolis competere; nam ut recte obseruat Cardinalis Baronius tom. 1. ann. 4. Christus dixit eis: Quicunque ligaveritis super terram, erunt ligata & in Cœlo; & quæcumque solueritis super terram, erunt solixa, & in Cœlo. Sed in his verbis, ut recte nota Bafer in 2. 2. quæst. 2. art. 10. fol. 326. non infertur aliqua potestis iurisdictionis, sed Ordinis: ergo male pro primatu Pauli adducuntur. Dicendum est igitur cum Tannerum tom. 3. dispu. 1. q. 10. dub. 2. num. 96. Petro soli nominatum Claves soluendi, & ligandi traditas esse, tanquam supremo patrifamilias & gubernatori Ecclesiæ; Paulo vero, & reliquis Apostolis, vobis potius clavium, quam absoluta potestas ac possesso clavium tradita est; sed de hoc infra iterum redibit sermo.

6. Verum quia Anonymus adducit pro sua sententia D. Gregorium; sentiat quid ipse afferat clarè loquens de Primatu Ecclesiæ. Apercit enim D. Petro tribuit, & nihil loquitur de Paulo; vide lib. 1. quæst. 24. lib. 3. Epist. 35. lib. 6. Epist. 37. & lib. 4. cap. 32. ad Mauritiū Imperatorē scribens sic ait: Cunctis Euangelium scientibus liquet, quod vox Dominica Sancto & omnium Apostolorum Principi Petro Apostolo totius Ecclesiæ cura commissa est. Ipsi quippe dicitur, Petre amas me? Pase oves meas, &c. Ecce claves Regni coelestis accipit, potestas ei ligandi & soluendi tribuitur, cura ei totius Ecclesiæ, & Principatus committitur. Imò idem D. Gregorius apercit faretur, Petrum habuisse Ecclesiæ Primatum, & Paulum ei fuisse inferiorem; sic enim loquens de correctione facta Petro à Paulo, afferit Homil. 18. in Ezech. Quatenus, qui primus erat in Apostolatus culmine, & primus esset in humilitate. Pensate ergo in quo mentis vertice stetit Petrus, qui Epistolas

Pagli laudauit, in quibus scriptum se vituperabilem inuenit. Ecce à MINORI suo reprehenditur, & reprehendi non dignatur, sed caueat Anonymus, responsionem hereticorum afferere, nempe, Paulum minorem esse Petru ætate; nam D. Gregorius clare mentem suam aperuit, nempe in quo D. Petrus se maiorem minoremve Paulo dicat, afferit enim: Vi qui primus erat in Apostolatus culmine, esset primus in humilitate. Ergo ista verba constituant Petrum Paulo, maiorem non solum ætate, sed dignitate. Ergo in ordine ad Primatum Ecclesiæ, ita dicendum est verbis claris D. Gregorij, qui aperte Petro solo tribuit.

7. Ad tertiam auctoritatem Adriani 1. Epist. ad Constantinum, & Helenam Imperat. in qua Anonymus notat ponderantem omnia, nempe, quod Papa Petri & Pauli Vicarij, eorumque Throni successores dicuntur, quid Ecclesia Romana, eorum Ecclesia; quod Petrus, & Paulus Apostolorum Corriphej, & Orthodoxa fidei fundatores appellantur. Sed hoc maxime, quod eorum utrisque collata à Deo potestas ligandi & soluendi peccata in Cœlo & in terra dicitur. Respondeo, & concedo totum. Ergo Petrus & Paulus fuerunt æquales in regimine; dice bardam esse consequentiam: nam diuerso modo, omnia supradicta competunt Petro & competunt Paulo. Itaque dicuntur Pontifices Vicarij & Successores D. Petri, & D. Pauli, diuersa tamen ratione, ut obseruat Beatus Ioannes à Capistrano de Auctoritat. Papa, part. 3. fol. 113. Dicuntur Petri Vicarij, & Successores, in plenitudine potestatis, Pauli vero in plenitudine legalitatis, id est scientia. Dicuntur Ecclesia Romana, D. Petri & D. Pauli, recte quidem; quia ambo illam prædicacione, & martyrio fundaverunt, & Episcopi fuerunt, Petrus tamen propriè, ac titulo; Paulus vero, ordine, & officio adiutoris, & ideo quia Paulus fuit sacerdos & collega Petri in fundanda Ecclesia Romana, recte dixit Adrianus Pontifex illam esse Ecclesiæ Petri, & Pauli. Ergo Paulus fuit in Primatum cum Petro, nego consequentiam. Dicuntur etiam ab Adriano, Petrus, & Paulus Corriphej; sed vt vult Coëffereau contra M. Antonium de Dominis tom. 1. lib. 1. cap. 4. n. 1. Petrus iurisdictionis auctoritate, Paulus merito doctrina, vel vt afferit Bellarminus libro primo de Rom. Pontifice, cap. 27. quia Petrus institutus est Caput & Pastor omnium Paulus, quia inimus Apostolicum exuberantissime adimpliebat. Dicuntur Petrus, & Paulus, Orthodoxa fidei fundatores, concedo; & hoc etiam de omnibus Apostolis dicendum est, vt docet D. Ignatius Epist. 5. ergo Paulus & alii Apostoli fuerunt Petro æquales; nego, consequentiam: nam diverso modo Petrus fuit fundator fidei, ac Paulus, & ceteri Apostoli: Paulus, & Apostoli fundatores fidei fuerunt, sine tamen Petri præiudicio, quia ipsi Ecclesiæ fundauerunt in sanguine Christi propriis sudoribus, & laboribus: Petrus vero singulari modo dicitur fundator fidei, qui supponimus Rectorem, & Gubernatorem Ecclesiæ institutum fuisse. Dicitur itaque Petrus fundatum Ecclesiæ, & fidei quia dictum fuit ei à Christo Super hanc Terram adiuvabo Ecclesiæ meam; Paulus vero vocatus Ecclesiæ, & fidei fundatum, eo quod diuina luce collulatus, egregios pro Ecclesiæ Dei labores suscepit, eam aduersus Pseudo-Apostolos magna confitans, ac zelo defendens, ac nihil non gessens, ut omnes Christo huc faceret. Vide Tannerum tom. 3. dispu. 1. quæst. 4. dub. 2. n. 96. Valentianum tom. 3. dispu. 1. quæst. 5. punct. 7. §. 28. Turturianum in 2. 2. tom. 1. dispu. 15. dub. 1.

8. Et tandem conceamus potestatem ligandi & soluendi Petro, & Paulo fuisse concessam: sed diuersa ratione, ut infra probabimus, & docet Duyallius

De primatu solius D. Petri.

163

Duvalius de Rem. Ponif. part. I. q. 1. 2. Nam Paulus & alii Apostoli acceperunt quidem quondam auctoritatem quoad usum Clauium, ut scilicet clauderent Ccelum, aut aperirent, retinendo, vel remittendo, seu quod idem est, soluendo, vel ligando peccata. Math. 28. Ioann. 20. Claves autem ipsæ, hoc est, plena, atque summa potestas id omni ratione faciendo Petro soli promissa, atque adeo tributæ sunt. Vide Valentian. tom. 3. disputat. 1. quæst. i. punct. 7. & Pitigianum in 3. f. m. tom. 2. dist. 2. s. g. 1. art. 1. circa finem.

9. Ad quartam auctoritatem Nicolai I. Epist. ad Michaelem Imperatorem, in qua assertur Paulum Apostolorum Principem in Ecclesia Romana tanquam lumine maius diuinum constitutum, & non à Petro, sed à Domino facultatis super universam Ecclesiam recepisse; sed omnia hæc non faciunt Paulum Petro aequaliter in Primatu; quia Paulus vocatus Princeps Apostolorum, ut supra vocatus fuit ab Hadriano I. Coryphaeus Apostolorum; igitur fuit Princeps Apostolorum merito doctrinæ, non auctoritate iurisdictionis, ut Petrus. Sic Coëffeteau, & Bellarminus paulo ante. Et idem omnes Apostolos S. Leo f. m. 3. vocavit Principes Ecclesiæ. Dicitur autem lumine maius, quia ut ipsem Petrus aliis Apostolis laborauit, & ideo obseruauit Naucleus de Mornachia tom. I. parte 2. libro 4. capite 10. Paulum non fuisse assignatum Episcopum alicuius Ecclesiæ particularis, quia in omnibus Ecclesiis debebat laborare. Dicitur potestatem non à Petro, sed à Domino accepisse; sed quid ad rem? Hoc enim de omnibus Apostolis dicendum est; & idem quod hoc, omnes sunt aequales Petru, manente tamen illibato eius Primatu.

10. Et idem Granadus in 2. 2. Controvers. 1. tralat. 7. disputat. 1. sec. 2. numero 10. docet, & supra nos etiam docuimus, Apostolos fuisse aequales in Apostolica dignitate, in eo nimis quod à Domino electi sunt tanquam fundamenta Ecclesiæ, & iurisdictionem acceperunt in vniuersum Orbem; id quod tantum voluit sanctus Cyprianus libro de unitate Ecclesiæ, dum dixit, Apostolis omnibus post resurrectionem tributam fuisse patrem potestatem; nam quod Petrus fuerit omnium Caput, ipse ibidem testatur, & probat ex Evangelio; & eodem modo Victor Episcopus Carthaginensis in Epistola Synodica, que legitur tom. 2. in Concilio Lateranensi sub Martino I. consult. 2. dicit: Omnes Apostolos pari honoris, & potestatis consilio praeditos. Excellunt ergo Petrus in eo, quod ceteri Apostoli erant illi subiecti, non autem sibi iniuciem; & in eo etiam quod Petrus hanc in vniuersum Orbem iurisdictionem habuit ex officio, ceteri ex delegatione. Itaque concedimus Aduersarii, Paulum non accepisse facultatem in vniuersali Ecclesiæ à Petro, & id certum est: ergo fuit aequalis Petro in priuato nec negamus, & est impertinentia consequentia. Itaque pro Papatu Pauli, nihil offici auctoritas adduxa Nicolai I. sed Anonymus pro sua firmanda sententia relinquit Pontifices, & transit ad Patres.

Responsones ad loca Sanctorum Parum.

§. 1. Taque adducit primò plura loca D. Chyfostomus, & incipit ex homil. 18. in Epist. ad Romanos, vbi assert: Christus S. Paulo omnem Evangelij prædicationem, omnia vniuersi mundi negotia, mysteria suas & omnes denique Ecclesiæ administrationem conceperit. Sed haec farina desumpta ex pistrino M. Antonij de Dominis, qui hunc locum Chyfostomi per-

teram, ut Anonymus adducit. Sed respondet hæc verba, posse etiam competere omnibus Apostolis, præcipue tamen competit Paulo, qui ut ipse facitur, habuit sollicititudinem omnium Ecclesiastum, sed nullam mentionem faciunt de Primatu, vt recte obseruat Episcopus Coëffeteau tom. I. lib. cap. ii. fol. 287. contra M. Antonianum de Dominis. At Anonymus quod est de prædicatione dictum, semper perperam more suo, ad gubernationem trans fert.

2. Secundò adducit verba Homil. 2. in Epist. ad Romanos, vbi ait: Quare tunc temporis non posuisse à Paulo, sive sibi in magna huius Urbis regimènfe gubernationem ingreveret, respondet enim hanc sibi necessariam esse curam ut ipso à Deo imperatam: ergo ex hoc sequitur Paulum Petro fuisse aequaliter in Primatu; & nego consequentiam. Nam Paulus fate mur verè hanc potestatem imperatam fuisse à Deo, vt Delegato, Petro vero vt Ordinario. Vide Bannez in 2. 2. quæst. 1. art. 10. fol. 327. Vel dicendum est ex doctrina Caïetani opus. 1. de Autor. Papa cap. 3. apud Chyfostomum verbū regimènfe significare executionem, non auctoritatem regimini, quod sonat imperium. Verum, ait Caïetanus, quia unum pro alio quandoque ponit potest, si etiam inueniretur paritas in auctoritate regimini, pè expoundendum esset, pro executiva potestate, dedit enim Salvator omnibus Apostolis committere vt exequi possent in eis, ad quos mittabantur, omnia quæ poterat exequi Petrus, puta institutæ Ecclesiæ, Episcopos docere, excommunicare, &c. Petrus autem absoluè dedit potestatem omnium. Et si Paulus aliquo modo, id est, executivæ era par Petro quantum ad defensionem fidei, vt ex secunda secundæ dictum est. Et si non penetras differentiam hanc, inter potestatem executivam, & præceptuam, vide illam in exemplo, Episcopi habent officium prædicandi, & Fratres prædictores habent officium prædicandi (cum ad hoc instituti sint) sed differenter, quia Episcopi ex propria auctoritate hoc faciunt, Fratres vero prædictores auctoritate Papæ delegantis eis id officium, hanc prædicationis exercenda potestatem. Sic enim proportionaliter de potestate gubernandi Ecclesiam in Petro, & aliis Apostolis fuit: Petrus enim ex propria sui Pontificis Officij auctoritate gubernabat, alij vero Apostoli, ex privilegio Domini, delegantis eis gubernatoris officium. Huc usque Caïetanus; unde patet responso ad verba Chyfostomi ab Anonymo adducta.

3. Tertiò adducitur Homil. 7. in Epist. ad Ephes. vbi assertur: Petrum, & Paulum ambos ea quæ sursum sunt & deorsum, & ipsas Cœlos & terra claves hereditate accepisse, & possedisse. Respondet etsi verba emphatica; & diverso modo, vt supra probatum est, Claves Paulus, & ceteri Apostoli acceperunt, quam Petrus. Audi Origenem tract. 6. in Matth. ferè in medio. Quoniam epoerat, inquit, aliquid maius habere Petrum, id est illi quidem sic dicit: Et tibi dabo claves Regni Cœlorum, & quæcumque ligauerit super terram, erunt ligata & in Cœlis. Non ergo modica differentia est, quod Petro quidem sicut datae claves non vnius Cœli, sed multorum Cœlorum, vt quæcumque ligauerit super terram, sicut ligata non tantum in vno Cœlo, sed in omnibus Cœlis, & quæ soluerit super terram, sicut soluta non solum in vno Cœlo, sed in omnibus Cœlis. Ad eos autem qui multi sunt ligatores, & solutores in terra, sic dicit, ut soluant, & alligent non in Cœlis, sicut Petrus, sed in vno Cœlo, quia non sunt in tanta perfectione sicut Petrus. Item Beatus Leo Epist. 89. ad Episcopos per Vienensem Provinciam consiliarios: Petrus, inquit: præ ceteris est tra-

O 4 edita